

Páll Lajos

Válogatott versek

Szerkesztőbizottság:

**Fekete Vince
Ferenczes István
György Attila
Lövétei Lázár László
Mirk Szidónia-Kata
Molnár Vilmos**

Páll Lajos

VÁLOGATOTT VERSEK

Hargita Kiadóhivatal
Csíkszereda, 2013

A könyv megjelenését támogatta:

Hargita Megye Tanácsa

Válogatta és szerkesztette:
Ferenczes István

Sorozatterv: Léstyán Csaba

© Páll Lajos jogutódai
© Hargita Kiadóhivatal

ISBN 978-973-7625-54-0

BALLADA A BÉKESSÉGRŐL

(Bethlen Gáborról)

„Aki dörmög, deresedik,
hajnalonként jön az angyal
megjelölni életünket hetedízig
véres ronggyal.”

Tavasza van, s a szarvasbika
koronáját elhullatja,
fülében még nyílzissenés,
inában még ősi úzés
rettenetét tartogatja.
Véget ért a vak tivornya,
Báthoryak lakodalma,
farsang táncán hullott fejek
rögök közt elkeveredtek,
s megpihent a vitéz vajda.
S mit óvtak a vén topolyák,
szárca csipog, széttapodták,
hadak útján, ahol jártak,
csömörén a lakomáknak.
Borzongott a kicsi ország.
S ahol mentek, elmenőben
nyomorultak lettek többen,
észrevétlen nő a métely,
bujdosik a kardos székely
bánata rengetegében.

„Aki dörmög, deresedik,
hajnalonként jön az angyal
megjelölni életünket
hetedízig
véres ronggyal.”

AZ ANYÁM TÁNCA

Úgy forgott, hogy tengerszeme
tűzkigyót rajzolt köréje,
teste, mint a titkot őrző
lányé lenne, lágyan hajlott,
fékezve a szoknyaráncot,
forgott, mintha minden gondját
bokázással holtta rúgná,
s mintha csizmás lába alá
hullámverés tódult volna,
szállt, repült a füstös fényben
én édesem önfeledten.
Mintha lassan beborulna,
mintha sziromeső hullna,
úgy ült aztán szégyenkezve,
ő tudta, hogy mért szégyellte
klánétáktól égő arcát,
lobbot vető szoknya ráncát,
apám, mint az őszi hegyek,
tűnődve, ha mélybe néznek,
figyelte a zsvivajon át,
nénjei, mint könnyű nyírek,
hogyan járják az anyám táncát.

NEM TUDOM...

Nem tudom, mióta halódom e tájban,
krónikák kódében az idő ziláltan
őrzi az őseim kiszikkadt arcát,
de mint a gyökerek fogják a köveket,
látatlan hálóba sorsom így köttetett,
s borostyán börtöne fogja át meg át.
Nem tudom, mért szeretem, hogyha sikoltva
indul a szél s vele pünnyög a szalma,
s illan a nyár az ördögszekerekkel,
ha hallgatag ezüstbe bomlik az este,
vagy csillagok gyűlnek a zsindeles tetőkre,
s csordások kürtjétől riad a reggel.
Vagy ha a Küküllő tavaszi kedvében
rönköket ringat el, vagy hogyha megérten
siklik a lajton a kerekék öblébe,
gátjáról zuhogva-gyöngyözve kacag föl,
dühöngve szalad az egerfák tövéről,
bántja a partjai szigorú szerelme.
Néztél már mélyére a zöld hegyi tónak?
Míg iramló felhők tükörré simulnak,
ott köröz fölöttük magányok olyve,
ha oldott bújával a tárogatószó
elszáll fölötte, még egyszer borzongó,
fiatal s gyűrűzik hosszan tűnődve.
Vagy ha a hegyek, mint bibliás pásztorok szóltanul
faluhoz gyűlnek, s amint a lámpa gyúl,
nézik a mélyet, miként a kisededet,
öreges szemükből hogyha forrás buggyan,
ők áldoznak neki, aki magányukban
vágyaik álmától csodának született.
Nem tudom, mért szeretem... De amerre jártam,
sirály csapong így társtalanságában,
sikollyal karcolva a kegyetlen kéket,

elröpít, mint sólymot a gazdája karja,
vagy egyszer majd lehúz, mint hínár az aljra,
lábam lelkébe ki tudja, miért lépett.

AUGUSZTUS VÉGÉN

Tavaly is ez kezdte, ez a két juharfa,
lombjukban megtört a zöldek zuhatagja.
Tavaly is így indult, nagy udvarú holddal,
s reggelre didergett a hóharmatos oldal.
Ágált a víz fölött a leánykamadár,
tűfoknyi fény között megszökött a nyár.

.....

S én tudtam, hogy ősz lesz, tékozló szívemre
kölcsonért jönnek a szárnyaszegett fecskék,
s úgy marad arcomon tétován a nyár,
mint deszkán a gyanta,
ha már fölszegezték.

E SE TÁNC?

*semmi se
semmi se
semmi se
tánc*

E se tánc?
Mégse tánc?
Homlokránc,
szoknyaránc,
e se tánc?
Mégse tánc?
Nagyapám is járta,
az apám is járja,
ebbe sajdult annyi ősöm
időt-táncolt lába.
E se tánc?
Mégse tánc?
Ahol én járom a táncot,
medve vitte már a láncot,
minden láncszem szénabuglya,
erdők fűje abba dugva,
e se tánc?
Mégse tánc?
Gatyakorcán tetűvirág,
fejére fordított világ,
mégse tánc?
E se tánc?
Kedvesemnek fehér arca,
setét kendő libben rajta,
hányat libben az a kendő,
annyi vihar kerekendő,
e se tánc?
Mégse tánc?
Annak jaj, akinek létét
nem kerékbe,
táncba törték.

TAVASZ FELÉ

Deres eső csapkod,
megriad a nyárfa,
utolsó levelét
magáról lerázza.
Fiatal asszonynak
csenddel nő a bújja,
kártyázik az ember,
s virradat jön újra.
Megmozdul a csöppség,
takarója nehéz,
asztalon a lámpa
fénye árnyat tetéz.
Falon a fényképről
kacagnak a lányok,
szekrényben a párta
rég porossá váltott.
Megriad a nyárfa,
eső tetőt csapkod,
jaj, Anna,
jaj, Anna,
ki fiát altatod?

TOPOGJ, KATI!...

Topogj, Kati!

Topogj!

Fut a leányságod,
hogyha táncolsz,
s ha nem táncolsz,
úgy is meg kell bánnod.
Mérted volna drágán,
család volt az álmod,
hajad bomlik,
dúdolj, Kati,
ha már meg kell bánnod.
Bokros volt az ember,
s itt más csak jót láthat,
nehogy misés-
csenddé nyíljon
szemedben a bánat.

IDEGENÜL

Néztem a néném:
törökbúzáat fejtett,
az ujjai között
peregtek a szemek,
beszélgetve gyűltek
lent a cseréptálban.

Tudtam, gondolatban
hét határon túl jár
(csak kötve kalangya,
ki egyszer búzaszár).
Tudtam, idegen lett
tőle már a házunk,
s hogyha a hidegben
még együtt reszketünk
- már magunknak fázunk.

Néztem a néném:
törökbúzáat fejtett,
s valahogy úgy jártunk,
mint az ujjai közt
leperregő szemek.

VIRÁGOZÓ LÁNYOK

Vidám lányok
csokrot festnek
nap nap után
néhány éve,
énekelnek
közbe-közbe
az ecsetjük
ütemére.

Csokrot festnek
mindig másnak,
nekik csak az
emlék marad,
olyanok, mint
a téli ég,
ha leszórta
a zord havat.

Vidám lányok
csokrot festnek,
énekelve
nap nap után,
aztán olyan
búsak lesznek,
mint amilyen
édesanyám.

BÖLCSŐ

Barna bölcső,
hogy megkoptál,
pedig tudom,
új is voltál.
Rengő-ringó
vidám voltál,
mint az óra,
mindig jártál.
Hallgatag jó
szolga voltál.
Hideg télen
meleg voltál,
áradáskor
csónak voltál,
kilencünknek
ágya voltál,
barna bölcső,
hogy megkoptál!

ZÖRÖG A SZÉL...

Zörög a szél
a fák között,
a hegyekről
ideszökött
hideg szelek
nyargalásznak,
s a szénaszál
dünnyögve száll,
zörög a szél
a fák között.

Fenyőkúti
Barka Laji,
jó volna a
juhsereget
a faluba
lehajtani,
reggelenként
gyűl a pára,
kék függöny a
fenyőfákra,
s fehérre vál
nemsokára.

Esténként az
ősz semmi
ha a lelked
körüllengi,
mindenfelé
rémeket látsz,
tüdődbe ott
sípol a láz.

Mondom neked,
Barka Laji,
ideje a
juhsereget
a faluba
lehajtani.

T. S. EMLÉKÉRE

Udvarhelyre

Felszívta a nap a várost,
lebeg, mint egy aranymadár,
ezüstpohár-völgyek fölött
tollászkodik, dél felé jár.

Gyere, kacagjunk, jó Tomcsa Sándor,
utánad Tigris jár s nem vak kutyakölyök,
s nem fenyédi részeg próféta lődörög.
Gyere, kacagjunk, jó Tomcsa Sándor,
borunknak fogytán kártyát vet a Néma,
víg lesz a vasárnap buggyos csukorékja.
Gyere, kacagjunk, jó Tomcsa Sándor.
A törvény fehér lesz, akárkit ítélhet,
nem az emlékezés, suttogás szül nevet.
Gyere, kacagjunk, jó Tomcsa Sándor.
Ki tudja, a tánc s a bál itt meddig áll,
s mit ér ez a füstös, patrióta lokál.
Gyere, kacagjunk, jó Tomcsa Sándor.

Felszívta a nap a várost,
lebeg, mint egy aranymadár,
ezüstpohár-völgyek fölött
tollászkodik, dél felé jár.

FÉNYIMÁDÓK

Dérbe dermedtek a füzek,
s Korond patakára dültek,
láncos-kutya-tél csikordult,
szél indult s az égre mordult
porkahavat kaparászva.
Hárman álltunk ott a léknél,
szertenyiló herelevél
volt a testünk fentről nézve,
orrom majd a jeget érte,
ahogy bámultam a lékre.
Kezemben vén viharlámpa,
szitkozódva lobbant lángja,
birkózva a szürkülettel.
És a kosár alámerült.
Hullám rándult, hullám békült,
néztem hosszan le a vízre,
haltest villant keringőzve,
jöttek lassan, lehet éhre,
lehet éhre, lehet fényre,
tétova láng csalta őket,
gyermekszemű ijedőket.
És a fény, az öreg szolgál,
csalta őket, egyre csalta,
eddig lepkét, most már halat,
fény csalja a halandókat,
mert a mélyben egyre jöttek,
furcsa betlehemi népek.
Gyermekszemem csodát látott,
halszem-élet nagyra tágult,
mert a mélyben egyre jöttek,
furcsa betlehemi népek.
Mozdultunk...
S a mélyek népe,
fények rabja,
ott veszett a kosarunkban.

FARKASÉNEK-BALLADA

Vénség, vidulj vesztemen,
ujjas helyett fölveszem
(fiatalság tűzhalma
semmivel lesz takarva).

Őzollónak születtem,
farkas nőtt a szívemen,
csapda-marta lábamra
bürök nőtt, nem vérrózsza.

Nem vallom s nem vállalom,
de itt van a vállamon
minden: idő-tagadás,
dörgő menny, káromkodás.

Vénség, vidulj vesztemen,
farkasszívem leteszem,
s jaj, ha akkor hajnal táján,
álomúzó zengés árján
harminc évem őzcsordáját
egyszer rátok eresztem.

TALÁN CSAK ÉN

Egy éjjel az erdő alatt
két vad kanca legelészett,
homlokukon ezüstösön
villogtak a fehér holdak,
ahogy megébredt a hajnal,
a világba iramodtak,
mintha álmok lettek volna.
Talán csak én láttam őket,
ahogy hegyről hegyre szöktek,
tajtékjuk a fényes ég lett,
talán csak én láttam őket.
Másnap este tüzet raktam,
úgy vártam a vad lovakra,
de csak szél jött, s kacarászva
a tüzem az égre kapta.
Lovak útján röpült a tűz,
álom hullott idétlenül,
éreztem, hogy körbe-körbe
boszorkányos setét terül.
Sokszor vártam, nem jöttek el
- azután már csak más látta -,
elindultam álom-kancán
megnyűgözni a világba.

BALLADA A SZILVESZTERRŐL
(Apáczai Csere János emlékére)

Bérúgott a hóförgeteg,
s fejét a várfalba verte,
mint egy szopós kutyakölyök,
úgy nyöszörgött egész este.

.....
A lámpafény szerteszakadt
ijedten az ablak alatt.

.....
Kilenc jobbágy elbujdosott,
kilenc pandúr láncra verte,
kilenc jobbágy hópelyhhé vált,
s azt szórta a szél itt szerte.

.....
Édesapám – sírt a gyermek,
s két marka porhóval telt meg.
Kilenc avas szénaboglyát
szerterúgott kilenc szarvas,
s az asszony a holt gyermekét
csitítgatja – tente, hallgass.

.....
Fent a bujdosó csillagok
félreverték a harangot.

.....
Lent a hóban apró házak,
fölöttük szélkakas fázik,
Szilveszterre harangoznak
Háromszéktől Kolozsvárig.

.....
Mire elérte a reggel,
ő csak nézett meredt szemmel.

RAPSÓNÉ SZOKNYÁJA

P. I.-nek

Derengett már...
Hamu-hajnal
hullt a hóharmatos földre,
alvó zuzmók között a szél
elbódorgott dideregve.
Követ markolt gyökerek közt,
zavart álmú gübbenőkben
a Küküllő vize buzgott,
kísérve a mohás partot,
merre mentem.
Túlsó partra egy asszony jött,
furcsa fényben
szinte lengett.
Csípőhöz tűzte a szoknyát,
megborzongott s vízbe lépett.
Nem vett észre, haja, mint az
eldőlt buglya, szertebomlott,
ahogy mosdott, gyöngy lett a víz,
ráismertem –
Rapsóné volt.
Bodor habok térde körül
holdudvarként gyűltek körbe,
megbénultam, úgy kötött a
kamaszgondok igézete.
Mikor elment, az oldalban,
sugdolódzó fenyők között
még megállt, s a vén juharfák
lombjaiba törülközött.
Másnapra a táj rötté vált,
ahol ment a monda-asszony,
s nem tudtam,

hogy ott hajnalban
ezüst melle látásáért
dér ütte az ifjúságom.

CSÁRDÁS

Izzadt hátadon az inget
szél-gyermekek keresik,
ha így menne, karjaidban
megfulladnék reggelig.

Miért hajlik olyan könnyen
szép-szál fenyő-derekad!

Bomlott hajad vad forgása,
jaj, ha egyszer majd eláll
(így járja boszorkánytáncát
a szélben a szalmaszál).

Miért hajlik olyan könnyen
szép-szál fenyő-derekad!

Fejem fölé fordult a föld.
Lábam alatt csillagok,
fehér arcod hold karéja,
csillagok fölött vagyok!

Miért hajlik olyan könnyen
szép-szál fenyő-derekad!

ELMENTÉL

Harmat hull a hajamra,
itt maradtam magamra,
mint a gödörbe hullt víz.

Elmentél a reggellel,
vagy az éjszaka vitt el?
Most hiába szólítlak.

Hogy mentél a kerten át,
meglopta lábad nyomát
a vizesen hajló fű.

Mint az apró porszemek
vagy a füst, most úgy lengek,
s elfújhat egy könnyű szél.

HÓ ALATT

Tornácot a hó belepte,
eresz jéglándzsákkal támad,
jaj, kedvesem, volt meleged,
nyarad is volt - kinek adtad?
Mikor volt? - Az isten tudja,
mért szeretted? - talán ő se,
s volt egy nemvolt virág télben,
s nincs illata, csak tövise.

Szürke szoknyád setétedik,
éjszínű lesz, s jön a bánat,
s nem is sejtéd, gondjaid közt
csodaszarvasok tanyáznak.

ÍGY

Kicsi hát az ágyunk,
húzódhatsz közelebb,
szerencséd társtalan,
így alszom én veled.

Szemed könnyű bánat,
oldódó irgalom,
nehéz az öröm, ha
törvény a szerelem.

Kicsi hát az ágyunk,
nincs hely veszekedni,
két egész semminek
a fele is semmi.

MEGBÉKÉLVE

Én már tudom, túl nehéz a lelkem,
hogy könnyű röpte legyen a világon.
Sorsom viselője is megunja egyszer,
hogy álmában is sáros úton járjon.
Én már tudom, tántorgó éneket
dúdol, aki részeg, s nem jókedvű nótát.
Holddal, sarlóval indult az este,
de kedvem a szelek lassan elorozták.
Vonatok dohognak terhükkel szívemben,
szemed is szürkül, mint nyárutón az ég,
s ha magam vesztem el két szemed tüzében,
ki meri mondani erre:
semmiség?

VIRÁGHULLÁS-BALLADA

Oltalmazzon a szerelmem,
itt már nincs más segedelem,
virágálmot mért álmodtál,
hervadnod kell, hogyha nyíltál.

Margaréták keringőjük
járták kint az oldalakban,
fiatalos bódulatban
furcsa varázsdalt dúdoltam.

Szép boszorkány,
szőke vércse,
vájj csőrrel az agyvelőmbé,
sorsom, hol jársz, villámtájon
vijjó vércsehanggá váljon.

Szép boszorkány,
szőke vércse,
végtelenség félt sejtése,
hol az ész pataka szakad,
hadd legyenek a seprű-lovad.

Fent a nap az ég tornácán
megállott egy pillanatra,
szemöldökét összevonva
furcsa kabolám hallgatta.
S este, hogy a hold tanúnk lett,
mint a dérütötte rózsza,
hervadással virágverten
hajlott feje a vállamra.

Hullt virágok keringője
nyakam köré kötél így lett,

s milyen kár, hogy varázslóvá
egyszer tehet csak az élet.

Oltalmazzon a szerelmem.
Most már nincs más segedelem.
Virágálmot mért álmodtál,
hervadnod kell, hogyha nyíltál.

MEGLELTED

Meglelted hát, hol bevárd öregséged,
a kertet, házat, az utat, a szemközti völgyet.
Irtást nem érő erdőt telepítesz türelmed köré,
hadd tévedjen el benne az idegen tekintet.

Meglelted hát, hol bevárd öregséged,
a jóslatok nélkül lézengő házat, az elmerült várat,
mit a fák lombja, elátkozott lovak sörénye nehezít.

Eszmélnek körötted naponta a tárgyak,
pattan az abroncs, percen a máz,
magától mállik a félretett szoknya,
s a hajnal s az este messzi moraj lesz.

Béleled meleg szavakkal e házat,
nincs mit így közelítene szívünkhöz a bomlás,
mit messzi hagytunk; völgynek indulok, szélbe kacagok,
csakazértis...

Nem fog ma holdat a kút rácsai közt, hűvösödik,
remegő csillagokra tördeli jegét az ég, nehéz lefeküdni,
mindenki itt van, kit hívhat az ész, egy ejtett mozdulat,
mindenki itt, s így egyedül.

Gerendákat méri a szem – szépen kellene élni –,
nincs felelet, csak a fényképek nézik az arcod.

KERÜLJ EL

Kerülj el minden fészekaljnyi csendet,
ha jársz nem látott csodamadárként
s dúdolván minden bajra oldó dallamot.
Úgy, úgy van, hogy mindenben a te kezed segíthet,
igazíts párnát, vedd meg az ágyat, öltöztess unokát,
fordítsd a kancsókat öblükkel nap felé,
s az elhullt forgácsot hozd be kötényedben.
A kert már régen ismer, érted nyújtózik
haragos diófa túl a kapun,
s az akác jöttödre vigyázzba áll.
Ki hangját hallod az ösvény közepén
hajlott almafák, topogó ribizlibokrok között?
Ha megállsz egy pillanatig
napok s az órák szörnyű havazása indul
kék szemed mögött,
s ajkad vonala, mint kútba hullt lámpa.

ANYÁM HATVANADIK ÉVÉRE

Jaj, nagy lett az ének csendje,
kinyílt a lámpavilág
hétcsillagú kísértésre.

Dideregj, dideregj, tűzzel, jobban,
őz iszik a nyomdokodban,
őz iszik a lábnyomodból,
nehogy kifuss a világból.

Hitegesd, hitegesd krumplifölded,
magad érte eddig törted,
földig hajtod a derekad,
futó fának ina szakad.

Itt van az ünneped minden napja,
kezed kezed munkán kapja,
ujjad nem mer kinyújtózni,
tű fokán túl nincsen semmi.

Jaj, nagy lett az ének csendje,
kinyílt a lámpavilág
hétcsillagú kísértésre.

A VERSEK AZTÁN IDEGENEK LESZNEK

A versek aztán idegenek lesznek,
vagy fejszóváló rokonok.

„itt máson volt a hangsúly”

„ez másként gondoltam”

„ez csak véletlenül”

„ez játéknak készült” –

A versek aztán idegenek lesznek,

testetlen, tárgyatlan emlékek,

csak megtelik velük a lélek,

az élet:

mesevárok kísértetekkel.

ETETŐHELY

Az út mellett murvát
hagytak a lovak,
s a havat elfújta
róla a szél,
odébb fakereszt,
szüette tetején
mohától zöldes
a zsindelyfedél.
Ameddig látsz,
bükksfaerdők nyúlnak,
itt szoktak megállni
a kóbor korondiak
nehéz szekerekkel.
Amíg a lovakról
lengve száll a pára,
ők rágyújtanak
a cseréppipára
hosszan tűnődve.
Itt állt meg nagyapám
két öreg lovával,
itt álltunk meg mi is
szerteszekadt hámmal,
emlékszem, akkor
egy fába belevéstem,
itt járt Páll Lajos
negyvennyolc telében,
s míg apám a hámot
összetatarozta,
magában az istent
s a világot szidta.

CSERÉPPÉ ÉGETETT

Cseréppé égetett,
vénesszonnyá festett
korondi Mária,
ne kísérts engemet!

Cserépboldogasszony,
három egy arason,
katonásan sorban,
áznak a harmaton.

Az első didereg,
második szendereg,
ázik a harmaton
a Mária-sereg.

Körben fák ámulnak,
ágak holdért nyúlnak,
cserép-bánatkönnyük
hull az igazaknak.

ÁLOMJÁRÓ

Álomjáró csillag,
határjáró csillag,
aludj, aludj, almavirág,
társnak szélhez adlak.

Ezüstrozs szakálla,
világjáró mátka,
ringjál, ringjál, szederinda,
minden láb nyomára.

Volt elég lepényem
kegyelemkenyéren,
azért törnek annyifelé
minden ünnepségen.

KÖVES FÖLDEK

Miért tartunk ünnepet az álmodozáshoz?

Dideregj, boldogság, nyár végére járunk,
s körül semmi jel, hogy hosszú lesz az ősz,
az akác nem nyílt újra,

s János-nap óta néma az erdő.

Dideregj, boldogság, nyár végére járunk,
dárda-kemény a kaszálatlan gaz,
s már indítja vándorló seregeit
fölhagyott földjeink ellen!

Veszekedő apró szántóföldek, egymásba akadva,
kiknek hallod köztük az üzenetét,

ha az iringózizegésben

fürkészve száll fölöttük a vércse –?

Hány évi küzdelem a lopakodó kökénybokor alján,
micsoda névtelen győzők, győzelmek jelvényei
a kosaranként összehordott kórakások?

Pontosan végzik dolguk a percek, most rajtuk
kajla kakasfű lendül a széllel, ragadálymagvaival.

(A bomlás egyre gyorsuló óra,

mit ér ellene évelő nosztalgiád.)

Mit ér a rend, ha kiszáradt ágyék a kötése.

Dideregj, boldogság, nyár végére járunk...

...Miért tartunk ünnepet az álmodozáshoz.

APÁCZAI HAZAJÖN

Tán a tenger került egyre messzebb emlékezetében,
józan városok kihunytak békén

(annál keményebben szóltak a vámosok).

Az emlékezet csatornáin elúszott Hollandia,

Aletta szemén fátyol lett az alföldi köd,

mi eddig ismerős volt, idegenné vált,

ha ráköszönt.

„Bepántáltad őket, meg is gyökereztek;

felnevelkednek, gyümölcsöt is teremnek;

közel vagy az ő szájukhoz,

de távol a szívüktől!” –

ismételte magában az Igét,

a hideggel borzalom kúszott kabátja alá.

Még a szemnek se hinni, villant át az agyán,

még a szemnek se, maga sem tudta, hányadszor ismétli,

a hegyek észrevétlen közelebb jöttek a szánhoz,

kezet nyújtó rokon lett a borzas oldal,

kucsma nélkül állt egy apró domb,

s mögötte hányan, ki tudja, hányan...

A lovak izzadtak, a kocsis kiáltott, s ő túrte,

hadd fogja körbe a tudományok senkiföldje!

S a tenger egyre messzebb került emlékezetében.

KORAI TÉL

Nyár, nyár
Messze jár,
Földre hajló
Lapu alatt
Sánta tücsök sírdogál.

Azt se tudom, miféle madarak
Keringnek fölötted egyre távolabb.
A nap is megszökött, csoda, hogy megvirradt,
Fájó hálót szőnek fölém a vadludak.
Micsoda néma nép, micsoda néma nap.
Társam morgó kutya, önmagába harap.
Van, ki tudni véli, hó jön, nehéz tél lesz,
S imádkozni kezd az ég kék szeméhez.
Topog a káposztás a korai télbe,
A fűz hadonászik, mielőtt ledőlne,
Nyüszít a tűzön, míg felnő a szürkület,
Így osztom napjaim, ki ad értük többet?

Este esik,
Reggel hull,
Délután beborul.
Hét határban
S azon túl
Fodros éggel alkonyul.

APOLLINAIRE-T DÚDOLVA

(Minden kisvárosnak)

Micsoda furcsa éjszaka,
a hidak alól a Küküllő megszökött,
most ott sétál a Budvár fölött,
két mészáros között!

Micsoda furcsa éjszaka,
„fut a Mirabeau-híd alatt a Szajna”,
s hogy minden biztosabb legyen,
befőzzük magunkat
álmatlan szemeken.

Micsoda furcsa éjszaka,
„fut a Mirabeau-híd alatt a Szajna”,
reménybe öltözünk hideg ellen;
így lesz a halál is hihetetlen.

Micsoda furcsa éjszaka,
„fut a Mirabeau-híd alatt a Szajna”,
s hogy meg ne szokd az időtlenség ízét,
ITT

rád öntik a gondviselés vizét,
mert város ez kevés toronnyal,
millió szemmel, s mindegyik bandzsalít;
Tomcsa kutyát visz a köpenye alatt,
s botrány jelzi, ha van, a valódit.

Micsoda furcsa éjszaka,
„fut a Mirabeau-híd alatt a Szajna”,
s ki eddig innét meg nem szökött,
megérdemli, hogy okos legyen
a többiek között.

GYÖNGYÖM ASSZONY

Gyöngyöm asszony, szép cigányné,
az enyém volt, legyen másé,
ágyad tűzhely, vakarhatod,
világod lett vakablakod.
Ágyad tűzhely, nincs parazsa,
sóvá fagy a szoknyád fodra,
vissza ne nézz semmiképpen,
magad látod szemverésben.
Most lett könnyű, ami eltelt,
van, ki átkokat teleltet,
s csodálja, hogy csorda bolha
szép életét hogy befonja.
Gyöngyöm asszony, volt cigányné,
nincs mért sírni zápor elé,
inkább vessél másnak ágyat,
ha már magad kitaláltad!

MONDÓKA

Ez elment nyúlászni,
ez meglőtte,
ez hazavitte,
ez mind megette,
ennek a kicsinek semmi sem maradt.

Valaki szétosztotta az emlékeit:
te kapod az anyám leányos arcát,
te az apám katonaképét,
te az épülő házat,
te a nagy szürke ló emlékét,
te a háborút, a tetves katonákat,
te, hogy kacaghass magadon,
te, hogy minden vízcsepp egy vagyon,
te, hogy a föld is elfuthat,
s a legkisebbnek semmi sem jutott.

VÁRAKOZVA

Kutya cselleng az ösvényen,
kert a lepkét öltre kapja,
száraz zsindey, ég augusztus,
nem telik ma zivatarra!
Nosza rajta, gázos udvar,
délíg nyíló, te parázna,
iszalag-fugák varázsa,
zendíts rá a kantátára.
Megjön szépen napnyugtára,
kapu zára alig kattán,
szemén poros katángvirág,
kék szikra a zuhanásban.
Nap volt ez is, várás, vemhes,
estéje áttetsző szürke,
nem mozdulok, kedvem pókok
észrevétlen szótték szűkre.

ÍGÉRETRE

Felforrt az ég, láng a csárda,
láng a táncát nekem járja,
mindenfelé fogy az út -

becsaptam az eget, erdőt,
szép hasad, a kerekendőt,
mit is ígértem neki?

Vigyázzban a kapuzábé,
holdudvar a tartozásé,
kinek ennyi maradt még,

ég az este, pokol az éj,
dideregsz a más tűzénél,
látod, hová kerültél!

DAL

Vasban vagyok, vasban,
Szerelimbörtönben,
Fejem fölött hollógondok
Irgalmatlan körben.

Didereg a nyaram,
Telem tüze éget,
Szemed előtt, szemed mögött
Készül az ítélet.

MINT A KÚTBA

Mikor első fiát szülte...

tavasza volt, s a pataksuttogásra
rügy-gyertyákat gyújtottak a gesztenyék.
Mikor első fiát szülte,
haját nem bontotta ki egy hétig,
s úgy nézett a bölcsőbe, mint a kútba
(savanyú szaggal falnak fordulva aludt az ember,
akár a bomló csutak).

Mikor első fiát szülte...

kiült a tornácküszöbre,

hajnalodott.

A holdbárányra felhővadak kúsztak,

Ő FEHÉR PENDELYÉBEN MÁR MAGA VOLT

A HOLD,

s az ég vizén

pajták, kapuk, házak úsztak, mint nem ismert vadak...

csak az elsőnél félt, hogy magát el ne veszítse. –

Később átfogta térdét, hogy valakije legyen,

S ÚGY FOGYOTT, AKÁR A HOLD...

Mikor az első...

mikor a másodikat...

mikor a harmadikat...

AMŐBÁK

Most ők a felelősek,
mert megszületni mertek,
s mert anyjuk volt gyáva
föl nem falni őket
 betegágyas fájdalmában.

Anyánk félt
meddővé tenni örömét,
hát megszült minket szépen
minden világ közepébe,
kilenc kicsi fenevadat,
kik lettek eléggé bátrak,
hogy fogatlan ínyükkel
 húsába marjanak,
mert nem elég az anyatej,
 a kenyér,
 az ige,
mit élénk dobtak sebtiben,
ha vér helyett éhség
szökött ereinkbe.
S most sorsába szorítva
kilenc kis amőba
 oszlik -
osztja önmagát,
s holnap hány millió fenevad
harap a csillagokba.
Hát borzalomra nevel fel a világ?

LAKODALMAS

...mégis átfordul
senki sem mozdul
szem meg nem rezdül
nem kegyelemből
ezeregy jósnak
szava elállott
holnap megindul
holnap lezúdul
a hó a házról
holnap majd tízszer
sárlík a kanca
lesik a gácsért
mért járt a csűrbe
mikor lesz gyermek
hány napra indul
minden szétosztva
minden megrágva
idegvenyige
termésre várnak
illemhez kötve
nyanyó a nyelvét
ajkán felejtí
csak szeme sétál
körbe csak körbe
szarka a kertben
kering a lámpa
lobog a szoknya
tapad az inghát
félelem-ágyból
fehéren lángol
lobog a fátyol
mindenki fújja
magáét fújja

senki se hallja
mikor a hajnal
telipohara
ablakra csattan

ÁLMATLANUL

Egyszer rég a falu végén
lovat nyúzott három asszony
(hadak jártak), s legyek dongták
harmincan is, egy arazon.

Ígégethetett magának
– ígér a ló, hogyha verik –:
repülni fog, s páva költött
szívébe a zuhanásig.

Álmatlanul nézem végig
– rég a setét tanít látni –,
csillagzik a szomorúság,
üstökösök a bordái.

Késik a nap, szorít az ágy
(bogaras a puliszkaliszt),
kígyó lesz az asszony haja,
valaki a békességért
hátamból majd szíjat hasít.

TALÁLKOZÁSOK

Jó, hogy betértél egy percre, barátom,
már napok óta egyetlen szánnyom sem siklik erre.

Így, behavazva
várom a nappalok lassú folyását.
Sokszor a tejszerű köd küszöbünkig eltakar mindent,
csak sejteni,

hogyan szembesül a kertben néhány diófa. –

Fölöttük gőgösen ível a műút,
tülkölő autók,
csengettyűs szánok,
elfutó várak, oly messzi vannak az ablakon túl.

Máskor szelekkel volna jó szállni,
míg csontig dermedt a fagy,
gyermekes álmok míg hozzánk nőttek,
csak ujjainkkal váltható gyűrűk.

Mondják, a bölcsét is bántják a tetvek,
s kik úgy vagyunk, hogy kacagásunk
tövis ropogása a bogrács alatt,
mit ér magányunk?

Agyunkban ott van a teljesség vágya,
de lemondásunk is tétova önzés.

Éjjel a vad bejön a kertünk végéig,
nyúltalpalások: félelem-morzejelek
húznak a meggyfák között;
a fű a kenyér
– maradt határkő.

Köztük ténfereg a megmaradt elme.

Jó, hogy betértél!

Mint részegesnek még csak egy korty bor,
úgy kell a mákony, hogy hisznek benned,
hogyan levélhulltad nem csak neked gond.

Hagyd még a hírt, hogy annyi barátunk
nem vehet ecsetet többé kezébe,

s mellükön viszik már azt a földet.

Jó, hogy betértél!

Megyünk a szikrázó havon a hígtinta-estig,
hadd rövidüljön ezzel is egyet,
mit napok ezrére fonnak a párkák.

CSAK

Csak szent bolond ne legyek,
kit fölemel a tisztelet,
s asszonyt adnak hozzám,
 bokályos szobát,
és boldogságban fulladozva
hordozzanak házról házra,
tenyérről tenyérre,
ágyról ágyra,
mint a betegséget,
minek fájdalmát nem ismerik.
Ha már annyi hídon innen,
ha már annyi hegyen innen
maradt epém, álmom a léthez,
csak szent bolond ne legyek,
ki kevés volt valamire,
 s nem maradt más útja
 tehetetlenségében.

JUHOK

A hózápor-irgalomban
már a harmadik juhsereg,
elől suta kos vezérel,
s hátul kutya ténfereg.

Egymás után,
egymás nyomában,
szorgalom szőnyege
lábuk nyoma,
test test mellett,
fej lesütve,
türelem szégyene
szemükhöz szabva.

Egymás után,
egymás nyomában,
menekülők,
höngörgő kövek –
mitől volt egy
a kánikulában,
ha az boldogabb,
aki kiszakad.

Párás pajta dereng föl bennük,
nyitott kapuk közt egy-egy elmarad,
a nyárral megszűnt egy akolban lenni,
s ki hinné el,

egyetlen nyáj voltak.

A hózápor-irgalomban
ez az utolsó nyári had,
költő vagy, megborzadsz sejtve,
mit ér a vezér, ha legelől szalad.

MOST

Most mérgezőld a víz,
aranytól sebzetten,
hitetlenül bujkálnak a rigók,
s megpróbálsz hosszú őszökre gondolni.
Ó, már régen nem te jársz a patakok mellett,
magad törvényén lettél szökevény,
király, lázadó betyár
– indítsd hát ólomkatonáid, az emlékeket
...menj..
de visszajöjj az esti lobogásra,
mikor kigyúl a parti bokrok tornya,
s a szederinda harmatosban jár,
itt légy!

Tüzelő kéne, míg tart a jó idő!

SZOLNAY

Többől törnek le a kardvirágok.

Az arcon nehézvörös,
fosztott szőlős fulladásos színe.
A szem kemény telek tudója,
ki magának zsigerig felrója:
tévedés kékje esett a vízre.
Hadd kacagjanak szemtől szembe,
fejedre furcsa sapka kerül,
gólya-festette hitetlen lettél,
takarni akarsz, sebeket árulsz,
lehetetlenül.

S ott van az állványon guggoló vászon,
öröm, hogy kölcsönnel alázzon,
a hitel egy meg nem festett képre,
mert X úr széplelkű, fitos felesége
mérték fölött becsül.

S holnap kezdődik minden előlről,
nyűgös a gyermek, kegyelmes az ősz,
köhögés könnye fény a fák fölött,
csak egyszer telne kenyértörésre,
ennyit ér a lét, ennyit a kép,
talán lenne béke,
de így valaki csak vesztes marad...

Többől törnek le a kardvirágok.

MEDVETÁNC-KÉPEM ALÁ

Nekem ez a medvetánc
hihetetlen emlék.
Ő járt itt, az elvárásolt,
s meg sem érdemelték.

Május előtt unta már,
rókaképpel nézik,
tánc nem volt, mi dobszóra ment
faluhosszán végig.

Járta-járta komolyan,
s nekem kacsintott még.
Ő már tudta, fog az átka,
s kik maradnak medvék.

VARIÁCIÓ EGY APOLLINAIRE-VERSRE

*„Germán gránátözön csillagzik
fölkötem.”*

Hogy villog ez a nyár,
Kaszák, kések, halak villogása.

Kardvirág a jég hullásban,
Villám útját nyárfa állta,
Habos bodza, katonáktól
Kiterített lány agyéka.

Hogy villog ez a nyár,
Kaszák, kések, halak villogása.

Bólingat még a dália,
Ahogy magát elveszíti,
Golyózapor, jegeseső,
Kegyelemből töri ketté.

Hogy villog ez a nyár,
Kaszák, kések, halak villogása.

Siratást a fenyő végzi,
Meghajolna, de csak roppan,
Lázadások túlelevele
Törött lándzsa az iszapban.

Hogy villog ez a nyár,
Kaszák, kések, halak villogása.

Dörmögj hozzá napra napot,
Ez is, mint a többi, járja,
Szemedben már úgylis ott a
Hulló sirály sikoltása.

NOVEMBER

Sír a fűrész, szorít az ág,
de biztos a nóta vége
(nem kell hozzá sok bölcsesség),
keserű lesz a szám íze.

Sír a fűrész, szorít az ág,
ráncosul a föld homloka.
Házunk előtt szép akácunk
vetkőzik suhogó botra.

Sír a fűrész, szorít az ág,
ez az ősz is immár jelkép -
szemben Firtos vesszőzéshez
fölvette a fehér ingét.

EZ AZ ERDŐ

Ez az erdő útnak indul,
nincs is hozzá már sok közöm,
ámulok, hogy emlék-vércsém
mért csodálja fent körözőn.

Ez az erdő, jaj, de más volt
titkaival, utak nélkül,
ígéretekre forr, kavarog,
boldogtalanságba szédül.

Ez az erdő útnak indul,
kapkod már apraja, nagyja
szélhez, éghez, sopánkodik,
varázslatait sorolja.

Ez az erdő, jaj, hány évem
- szemrándulás, ránc az arcon,
rejtjelein tűnődhetek,
vízmosás-heg volt, vagy vadnyom.

VILÁGOS UTÁN

Elvillámlott augusztus már,
aki elment, nem tért vissza,
ki itt maradt, békességben
borát, ha van, még kiissza.
Tengődjön, vagy merre menjen?
Lándzsa ellen, puska ellen
nehezebb a napot túrni.
Remény fölszáll, aranymadár,
fészke nincs mit megkerülni,
ki merne most szállást adni.
Kósza hír a sáros úton,
Arad után Szibéria,
kardélét a törökbúza
békeködben tövig hajtja,
s délre virrad a Küküllő.

BÓDULVA...

Topogó káposzták, álmos krumpliföldek
Zümmögő kórusban érted hámbadóltek.
És zsongott Kalonda, hogy felforrt a kékség,
Izzó széndarabok lettek mind a fecskék.
Nyár volt ez, bódulós, bodzás láz-berkenyés,
Szitakötők szárnyán elájult remegés.
Körbe kik nyüzsögtek, tékozló kabócák,
Sorsom a sorsoddal újra megalázták,
Kékükkel napszámos kakukkfű-harangok
Ez egyszer éretted hangoltak dallamot.
Ha kérded, mikor volt, mikor volt, nem tudom,
Lehet, nem is jártam soha ilyen úton.

TÓSZEG

Zápor fésűje hajamban,
porzik az út, meddig látok,
kertek mögül tátott szájjal
néznek dárdás tulipánok.

Szűk udvarok, kapuzábék
kikönyökölnek az útra,
ájult a sánc, álmodozva
borul rá a gyalogbodza.

Házak kékje fakult jelnek,
itt a kotló jobban kapar,
ég korongján kerek dörgést
formálgat e víg zivatar.

Itt, ha nagyot kiáltanék,
összefutna kilenc szomszéd,
itt a jövő, ha nem látszik,
hamis pénz vagy mesebeszéd!

NEM IGAZ...

Nem igaz, hogy nem lehet
rettegve is élni,
hol tegnapi dolgunk
nem ad már választ,
sem nyugodalmat...
Mert nem vagy erős, sem bátor,
a vigasz csipkezőzmarája
könny sem lesz arcodon.
Mint a szekér előtt felejtett lovak,
nem reménykedve, s nem reménytelenül.
Indulásra készen,
pedig az éj kezdődik osonó csodáival.
Csend van...
Virágjában fönnszáradt komló
felel a lopakodó szélnek.
Figyelek... de esendőségem
ne legyen senkinek vizsgálatása.

KERINGVE

Először mélyre,
s most mind távolabb vet
ez a bíborkerék,
ahová igyekszem.
Anyáölt játszó ország,
anyáölt játszó közösség,
anyáölt játszó nyelvem,
ó, anyáölt játszó kegyetlenség,
hogy így repülök keringve
a szeretet nevében
valahová, valamerre,
a rettenetbe.

ŐSZI ERDŐN

Milyen vörös ma a hold,
milyen hosszú ez az éj,
szomszédom s én fatolvajok
lettünk vérmes fényénél.
Gyér erdők közt veszt az út,
hárász-árnyék fölfakad...
ez az irtás most már végleg
cédulázott pillanat.
Csodanyugalmú hegyek
kísérnek a kertekig,
bőg a traktor, vádaskodik,
s kő haragja szikrázik.
Gondoltam, hogy kinőttem
a sunyítás bakancsát,
de a világ, mint ciherest,
hányadszorra csonkra vág.
Ezt a pert is elvesztettem,
hold-bíró fönt úgy ragyog,
s megszöknek az ártatlanul
tanúskodó csillagok.

ASSZONYNÉPEN...

Asszonynépen álom az úr
ital-kánikula-ködben,
éjfél után, hajnal előtt
már az üveg járja körben.
Minek annyit töltögetni,
s muzsikásból csak ki bírja,
torokkal segít a többi,
ilyenkor indul a nehéz
férfitáncok zuhatagja,
fejsze villan, indul a kő,
víz a gátat elszakasztja,
ilyenkor kezdik előlről
pörölését az életnek;
vád ropog az ujjbegyekbe,
tánc a lét, s most tánccal vétnek
minden ellen ami béke –
milyen kicsi lesz a világ,
csámpás a ház, szűk az udvar,
hogya perselyt vágnak földhöz,
s szétrepül a címeres raj,
úgy kapkod szemem utánuk.
...Balassi már Bécsben járja,
bátyám Kanadában lobog,
követni sem lehet lábuk,
s már nem tudom, hogy a padló
vagy a halántékom dobog?
Így vonultok egyre messzébb,
táncba fagyó jó bolondok.
Üszkös kedvvel ér a reggel,
gajdolva, hogy „mért születtem”,
s jelkép-vesztett pléhfesület
zörög emlékezetemben.

TANÁCSOS...

Te azt mondd,
ez is semmi,
nem érdemes
észrevenni,
mint részeg vizelőt
a kocsmá előtt.
Legalább éj volna,
 éj.
Mint kitikkadt
kút legmélyén
a remény,
úgy éldegélj.

NOÉ BÁRKÁJA

(Értekező vers Bözödi György egyszobás lakásáról)

Pünkösd hete volt Vásárhelyen,
két vonat közt várakoztam, úgy tele gonddal,
mint a fönnakadt fa társa ágain,
s olyan magányosan.
Mozdonyok, autók, szekerek csak özönlöttek
az utcákból elő, mintha minden
folytatása volna valami szörnyű vándorlásnak,
melynek irányítói az idétlen sorban sorakozó oszlopok.
„Istentelen s embertelen világ ez,
fáraók rabszolgái ennél nyugodtabbul éltek.”
Abban az évben későn tavaszodott,
vagy korán telt el húsvét, talán...
A fákon gyér hálóban voltak még a lombok,
szinte szemem előtt tárták ki apró tenyerük a levelek.
Ismered Jakab úr udvarát az állomás mellett?
Az ácsorgó fák a szemben lévő háztömböt takarják,
poroszos sorban poroló-állványok,
egymás torkába bámuló lépcsőházak,
égett hagymaillat, elkésett káposzta birodalma ez,
de most a szürkületben, millió drágakővel díszítve,
ámuldozott, várta az ünnepet.
Csillogott minden, langyos, sárga fényben
ragyogott lakásának mind a három ablaka.
Bizony itt mások is vannak, nyugtattam magam.
Úgy elillan e pár óra, mint a fű, a késő vonatig.
„A méhesekhez fogok én szegődni,
míg ti szaladgáltok erre, arra kábán” -
idéztam Jakab úr versét a csengő szaváig.
- Hát ez már nem is meglepetés -
fogadott somizú mosollyal.

- Elkéstél, fiacskám - mutatott hátra,
zúzmarás galagonyabokor-haján
szétomlott a lámpa aranya.
A folyosón bárányok feküdtek, tíznel is többen,
nyűgözött lábakkal fejük elnyújtva a betonpadlaton.
Akár egy háborús állomás.
Segántini átkelő bárkái vannak így teli bárányokkal
a meredek alpesi oldalak közt,
már-már elmerülve a szelídség terhe alatt.
Lépegetett köztük a belső szoba felé, mint egy újfajta Noé.
- Reggel eladják, nincs hova vinni,
ott kell segíteni, ahol lehet - magyarázta,
s mintha dúdolt is volna hozzá,
kilendült hinta visszatérő dallamával.
- Reggel eladják, nincs hova vinni,
ott kell segíteni, ahol lehet -
kopogtak agyamban a mondatok.
Kintről még behallott a város zsongása,
de itt béke volt. Ott üldögéltek
beljebb a bözödi emberek (négyen is)
a széken, a földön, az ágy szélén,
fejük térdükre hajtva, virrasztva, mint a pásztorok,
a csillagot várván.
Ment köztük dúdolván, imbolyogva, ment,
mint a lámpaláng a huzatos tornácon.
„Tudod-e, hogy itt még nem volt az özönvíz óta
új olajág, mely békét hirdetett volna?”
Vitte igaza széttört darabjait pünkösöd előtt.
„Hej, fiatalok ők, mint májusban a vetés,
de úgy élnek már, mint az erősek,
mint a komolyak, a nagyok, kikre
rá van bízva a sors” -
írta egyszer Jakab úr, de minden elmerült a távoli tóban.
Itt bárányok voltak, fáradt emberek,
s Bözödi György imbolygó alakja
szinte az ég és föld között.

MIKOR AZ ASSZONYOK...

Mikor az asszonyok este hazaérnek,
mindig korán sötétedik,
visít a malac, bolyong a majorság,
s alig lobban fel a tűz.

Mikor az asszonyok este hazaérnek,
már túlkelt a tészta,
nyúzott a pemető,
hiába nőne száz kezük,
százszor hajolna derekuk,
az sem volna elég.

Mikor az asszonyok este hazaérnek...
Az ember morog, az udvaron járkál,
a gyermek ültében elalszik,
topog a tehén, ásít a pajta,
durcásan gyűrűzik a kút vize,
s a veder nem merül meg.

Ki emlékszik még a lakodalomra,
leánykérésre,
kitoldott szoknyára?

Szárazvillám rég az eltelt ünnep!
Még le sem hunyják a szemük,
már vonulnak a krumplifészek
kapáik alá...

Mikor az asszonyok este hazaérnek...
Rég nem tartja senki számon,
hányadszor élik túl az elviselhetlent!

AZTÁN...

Aztán levetem
kétségeimet,
mint abroncsát a hordó,
az utolsót
az összeomlás előtt.

BALLADA NOVEMBER-ÉJSZAKÁRÓL

(Dávid Ferenc emlékére)

Így volt bizony, Déva várán
másodszor ült trónt a sátán.

November kint törvényt vacog,
fogy a hit az agy-marékban,
keserűen megnyugodva
háta mögött asszonyhangot
vélt hallani az ősz próféta.
– Megfáradtál, én rokonom?
Azért jöttem utad elé –
szólt a kövek lelke halkán,
jó Kőműves Kelemenné.
– Várnak rád, mint reám vártak
romlásukba bomlott falak,
urad-híved vet a tűzbe,
s országromlásba kavarnak.
Ne bánd, nincs mit, régi nóta,
sas lábára vétekgyűrű,
nincs egy fal a Maros partján
átoktalan büszkeségű.
Nagy itt az ár az ezüstért,
emlékükkel kötő holtak,
bűneikért nem elég már
Krisztusunk sem megváltónak.
Nem volt föld még álmatlanabb,
sem tobzódóbb reményében,
be elfordította arcát,
rólunk az egy igaz Isten.
Mégis mint kit örvény kerget,
indulj mélynek, nagy tűzkerék,
kihunysz, de hidd, örök a fal,

mibe hamvadat keverték. –
Halkult a hang, hajnalodott,
Kelemenné szépen, gyöngén
nézte magát a próféta
lassan hűlő szeme tükrén.

Akkor éjjel Erdély-hosszat
bokáztak az akasztottak.

AHOGY...

Ahogy feküdtünk a fagyos földön,
parancs pattogott, s a barakkok fala
 belefehéredett, majd egyre távolabb ment,
hogy jobban figyelhessek a
gondjaim közt forgó megkarcolt lemezre.
„Ez nem igaz, ez nem igaz, ez nem igaz.”
„De”, válaszolt rá felizzó vesém,
s tanúnak ott volt az árdeli hold
 kíváncsi kereken...

Révületben láttam másokat helyemre jönni.
Szóltam volna a fákhöz, a kapuhoz kötött
lezsupált sörényű lovakhoz – testvéreim –,
de már illant a ferences-igazság,
csak a föld lett keményebb, a hold távolibb,
hogy már-már elakadt a megkarcolt lemez.

HÁZBONTÁSNAÁL

„Ezt a házat építette Faluvégi
Szőke Boldizsár, fiával, Mózessel,
Isten segedelméből 1811. évben.
Tíz rénusi forintot ért a gabona akkor.
Az úrnak félelme hosszabbítja a napokat,
Az istentelenek napjai rövidülnek.”
Ennyi az üzenet, kopogó jelentés,
bújtatott kérdés, vésett ígélet,
hornyolt fenyegetés
a hajlott mestergerendán,
vagy a múlandóság dicsekvő válasza
másfél század után.
Füst, por, pókháló, becsurgó eső,
fazékból fölcsapó gőz,
gyöngyöző puliszkapára
pácolta nekem, neked,
a kíváncsi kék égnek, mi benéz
a félreapott háztetőn,
mintha olvasni akarná,
vagy folytatni a példabeszédet:
„Jobb a száraz éteknek egy falatja,
mellyel vagyon csendesség; vagynem
a megnyúzott barmokkal teljes ház,
mellyel vagyon háborúság!”

E VÖLGY

Süket az égharang,
a nyelve megakadt,
e völgy tenyerében
szép falum daganat,
képe pörsenéses,
iromba házakkal,
s vigyázzák a tornyok
vállbahúzott nyakkal.
Földre vert katlanfüst,
példa, hogy kín a dal,
s az hazudik jobban,
akit megvizasztal.

SZÁRAZVILLÁMLÁS

Fülledt szürkületkor
megnémult villámok,
halott ősök ragadnak el
jádni panasztáncot.

Nagyapámért, nagyanyámért,
kontyon koppant fakanálért,
lányért, földért, Szűzanyáért,
hulló kőért, szép halálért.

Nekem nincs menekvés,
törvénytartó népem
ajkán én már ki nem mondott
káromkodás lettem.

1991 OKTÓBERÉBEN

(Szécsi András emlékére)

- Nem is sejtéd, min vagy most túl -
Ilyenformán beszélt az Úr.
Bandi elment, nagy lett a csend.
Titkaid a gép kifosztja,
Ami sárgult, mind elárult,
Értünk ne szólj, várj sorodra,
Zölden fagyott baracklombja.
Zuhogó hó kiért surrog,
Ha tűzfalak közt kavarog?
Könny ömlik az ablakomra,
Ne kötekezz panaszokra.
Látunk-e még jobb napokat?
Láttunk-e még jobb napokat?
Vélt vénáján vak napoknak
Kételyrögök felizzanak.
Ha csak ennyi, nem is fontos.
Ráadás voltál korodhoz.

MIKOR A KATONÁK...

Mikor a katonák leszedték
az utolsó vackort is
a ház előtti fáról,
álltunk gyermekekül, mint az orgonasípok,
felbuzgó kacagásuk közé
álljt vezényelt az odatévedt tiszt,
még nem tudtam semmit Fazekas Mihályról.

HAVAZÁSBAN

Aprócska cigányné
toporog a hóban,
karján a kosara,
kosárban Jézuska,
nagy fehér lilium
bomlik a barmokra.
Rövidlátó felhők
vállára hajolnak,
bakszakállú hegyek
sandán kacsintgatnak,
sok cserép tehene
nem néma, kész csoda!
Zeng a hóliium,
úgy dűl a barmokra.

KÉT NÉNÉM...

Két néném van, négy szép húgom,
férjhez mentek hat farsangon.
Azóta is gonddal sorba
gömbölyödnek, már megszoktam,
ölükbe új tálat vesznek,
nótát tudnak ezeregyet,
tudnak mást is, mit tudhatnak,
mit az illem letagadhat,
kezükben az ecset táncol,
könnyeznek a dal-tanácsn,
szörnyű versenyt kezdtek, várva,
kinek lesz görbébb a háta.

KARÁCSONY VAN...

Karácsony van, szurkos csendben.
Sárkányfog száz izenetben.
Hogy mi van, még ismeretlen,
kegyelmesen lesz kegyetlen.
Magnó visít, csillag csábít,
mit élek túl virradásig?
Angyal volt, ki másra várt itt,
most denevérrel cicázik.

Óh, ha fényes éjem lenne,
kényesen a jászolszélre
dőlnék, törtezüst ízékre,
mint a füst a hold vizére.

PARTRASZÁLLÁS

Itt van hát a furcsa partraszállás,
 kidob a tenger,
fulladt virágok a lézengő homokon,
a szél levelekkel malmozik,
 peregnek láthatatlan ujjai között.
Hová érkeztél? Tudtál e partról?
Örökös hínárzöld szemek, algatestvérek,
 villódzó moszatok,
kocsonyás álmok érintése most ne borzongasson.
Nincs úszás, lebegés, a sejtett létjáték
óraszerkezete megakadt.

 A kerék feszül.

- Víz fölött holt madár napba néző szeme,

- víz fölött hánykódó ember szomjúsága...

 Te egy vagy a számnélküliek sokaságából,
ki elszáradsz a várva várt naptól,
 az óhajtott széltől.

Kedved tajtékjával rohantál a napnak,
s háló-tenyeréből kiejtett a tenger.

ERDŐIRTÁS

Hatalmas fenyők hulltak le döngve,
jajgatott a hegyhát,
kacagott a fejsze.
Hatalmas fenyők hulltak le döngve.

Mikor lehulltak mind, mind a nagyok,
balga törpefenyők
játszották a nagyot,
mikor lehulltak mind, mind a nagyok.

Ameddig látok, nő a törpeség,
hencegő gőgjüknek
fű makogja: fenség!
Ameddig látok, csupa törpeség.

KARÁCSONYFÁK ÉNEKE

Lám, még meg sem nőttünk,
már kivágtak minket,
faggyal dacolókat,
fiatal fenyőket.

Nekünk a sors adta:
ez legyen végzetünk,
nekünk a harc adta
örökzöld levelünk.

Lám, még meg sem nőttünk,
már kivágtak minket,
két nap boldogságért,
fiatal fenyőket.

NEM ÚSSZA MEG...

Nem ússza meg
egyikünk sem ezt a békét.
Kapuk kint már zárva vannak,
hallani az ablak alatt,
vidám ácsok állványt raknak.
Hallani, hogy énekelnek,
ameddig a sejtés járja,
mind állványok meredeznek
hajlatán a tág határnak.
Fal lesz kőből, sárból, fából,
mindenből, mi megteremhet.
Szemünk sarka élesedik,
fallá lesz a csodák hangja,
nem lehet egy percnyi rés sem,
mi szabadon maradhatna.
Csak egy percig voltak tárva
száz útjai a világnak,
csak egy percig voltunk nyitva,
küszöbön át nem léphettünk.
Küszöbünket át nem lépték,
nem ússza meg
egyikünk sem ezt a békét.

KÉPEK DOBRUDZSÁBÓL I.

Úgy omlik a hó, mint a zokogás,
holnap Dobrudzsa fölrepül,
szárnycsapásra megborzong a sás,
s bénult zenét izzad legbelül.
Ó, ha kín a gyöngy, már olthatatlan
minden gondom kláris-melleden.
Remény-ruhám zsidóként szaggattam -
bukásodra méltó értelem.

KÉPEK DOBRUDZSÁBÓL II.

Nem a jóság, csak a téli nap.
Az elfelejtett reggel tépett fénye
ad még némi omló boldogságot
mindennapok kegyetlenségére.
Számolva a leltárszerű rendbe
szerszám nyele vakul minden nappal,
s a parton, hol ez a küzdelem folyt,
se Jákob, se megáldó angyal.

CSAK MENJ!

Néhány tompa kedvű fűzfa...
S a homokdombon túl,
tudtam, ott van a tenger.
A halászfalu arra nyújtózott,
ha nehéz morajlás jött a szeles szürkülettel,
mindent elöntött a sás-áزالékszag
reménytelensége.
Mint a titkot, hordtam szép bizonyosságom
a nagy, szabad vízről,
a bölcs, megfontolt igazról.
A fölkelő nap miatta lángolt,
a lebukó tőle búcsúzott.
Ó, a láthatatlan így még nem parancsolt,
nem szótt éltől így át
szag, íz, hang, vágy, mámor,
mint engem, soha, arra járót.
Ha egyszer följutsz a bálnahátú dombra,
csak homokhullámot lelsz, jókedvű barátom,
ne sajnáld miattam tett utad,
csak menj, menj, ott lesz a tenger.

HAVAZÁSBAN A CSÍKI ÁLLOMÁSON

*És lépteim csattognak a cementen,
és bármerre tartok is,
bármerről is jön a vonat, az lefelé visz.
(William James Smith)*

Úgy nő a hó, hogy se kerítés, se láthatár,
csak néha habzik, ahogy fölveri a szél,
néhány betű, lécdarab, egy-egy ház
csorbán tátongó sötét fogakkal,
mi tán azért némult el ennyire,
hogy kegyetlenebb legyen halántékom dobolása.

Jaj, Kati, ellobbant tulipán-bíbor!
Benned már nem szítál a fájdalom,
lehullott egyszerre, fehér zuhanással,
mintha tükröt csaptak volna az éghez,
száz repedés fogja össze fényességét,
s már omlanak is vissza fénytelen fehéren,
mindörökre így, dallamtalanul:

Jaj, Kati, ellobbant tulipán-bíbor!
Ott voltak lent a falu alatt a katonasírok, játszódtunk
közöttük, tudatlanok; aztán zeneszóval, mint rendes
feltámadásnál,
élvitték a csonthagyatékot, azóta is kerüljük a helyet;
hogy omlott körbe akkor a hó!

Hó-kötél-indák, jégkigyók cikáztak föl a sártalapatzból.
Azt hittem, örökre eltűnnek ők, s lám, körbegyűlnek.

Jaj, Kati, ellobbant tulipán-bíbor!
Körben a hegyek sem komorabbak, mint máskor,
feszül az állomás a turneri vonatok elé, kopog az úton,
szinkópázik a tél. Krétanyoma sincs halálomnak.
Egykedvű huzalok elviszik és leejtik a tekintetet.
Így végzi művét, mert léte a mű, minden pillanat,
mit filmként forgatnék vissza, értelmét keresném,

szabadulás poklát.

Jaj, Kati, ellobbant tulipán-bíbor!
Szófogadó, összevont szájjal egy porban lapozgat ez a
hóhullás,
mihez mérleget a csillagok tartanak, eliszonyodva.
Hiszen derült az ég, honnan jönnek a pelyhek?
Mint irtást kerekíti a szél, lettünk egészek hiányoddal.
Szállong a hó korommal vegyülve.
Hát út ez a hullás, út-e ez a cél?
Jaj, Kati, ellobbant tulipán-bíbor!

PARAFRÁZIS

*Körülnéztem, szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel.*

(Dsida Jenő)

Váradtól egyre sötétebb lett.
A vonat rángó, emlékező ideg.
Az ablakon túl sokszor házamig láttam,
de nem szólhattam róla senkinek.
Tudtam rég: a soktestvérű magány
joggal költözött védtelen szívembe,
s nem döbönt meg jobban Dsida sem Kocsárdon,
mert valójában elaludt az Isten.

TEHENÜNK

Gyerek voltam akkoriban,
akkor történt, amit mostan
elmondok.

Tehenünk volt, fehér fejű,
azt sem tudta, mi a terű,
szegényke.

Édesapám minden este
a patakra kivezette
itatni.

Mi a küszöbre kiültünk,
velünk várt a hold fölöttünk
álmosan.

Ahogy megjött nagy tőgyével,
sok csuporba a habos tej
szétoszlott.

Egyik este, bárhog्य vártuk,
nem jött tehén többé nálunk,
eladták.

MENTÜNK...

Mentünk,
álmos árok kísért,
s a falu mögöttünk aludt,
a lovakon feszült a hám,
zörgött a szekér,
mert rossz volt az út.
Apám egy szót sem szólt.
Valahol messze kutyák ugattak,
s a hegy felől lassan pirkadott.
Az út színe a harmattól sötétlett,
s az égen már egyre hunytak a csillagok.
Akkor mentem először fazékkal,
boldog voltam, mint ahogy soha,
az örömtől énekelni kezdtem,
de apám rámszólt: Hagyd máskorra!
Nem értettem, miért lép ily szótlantul,
nem értettem arca szigorát,
de nem szóltam, nem illett volna...
(Riadt madár rebbent az út fölött át.)
Nem tudtam, hogy magában
ő már visszafelé tart,
újraszámolva az edény árát
a foltos gyékény alatt.
S hogy az edényt nem vihetjük messze,
mert lovaink sovány gebék,
s hiába vár arany-gabonára
az otthon maradt, zsémbes feleség.
Csak mentünk
s a vízmosta úton
csattogtak a paták,
lovakon feszült a hám,
zörgött a szekér,
zörgött tovább.

KÖSZEDÉS

Apám ásott,
mi a követ szedtük,
s ez így ment rendjén minden tavasszal,
kimentünk a hegyre nagy kosarakkal.
Apám ásott,
mi a követ szedtük.
A föld kicsi volt,
ekével nem lehetett
megfordulni rajta,
s mint harisnyán a szürke folt,
úgy sötétlett kinn a hegyoldalban.
A föld végén,
nagy barozda alatt
magával beszélő
patakocska szaladt,
ide hordtuk mindig a követ,
mit a föld
egy esztendeig termett.
Mert a föld csak követ termett,
vagy hogy esős, vagy hogy száraz volt a nyár,
ott lézengett künn a hegyoldalban
néhány árva törökbúza-szál.
„Ennyi a termés,
vele csak a munka” –
anyám talán álmában is
a földet átkozta.

Egyik télen nagy ínségben voltunk,
a házból pénz s élelem kifogyott,
apám elment, eladta a földet,
cserébe érte gabonát hozott.
Mint a holtat, sirattuk a vásárt,
pedig nem volt soha belőle haszon,
s nem mentünk volt mi sem követ szedni
azon a tavaszon.

FARSANGKOR

Végigjárva sok rokonom
bolyongtam e vak csillagon,
ünnepesdi napom volna,
szavam ünnepesdin szólna,
s hallgattak is félrészegen,
ámulván a hiszekegyen,
s mindenem, mi így, ünnepkor
létet lel a hitvány borból;
csillag lángolt minden fölött,
farkas báránnyá szegődött,
nem volt vég s már nem volt kezdet,
nem volt, min meg nem egyezhet
testvér, sógor, ángyó, anyós,
nem volt kérő, nem volt adós –
csak valami víg függönyön
csüggtem vakult öröömön –
lettem harang, minek szava
nincsen, s elindultam haza.

ÉJFÉL KÖRÜL

Már csak négyen aluszunk egy ágyban,
a nénjeim asszonyokká nőttek,
a csíkos cserge lomja lekopott,
színe veszett az asztalterítőnek.
Kicsi lett itt minden mellettem,
hogy itt fekszem újra gyermekként,
lábam bár az ágy széléig ér,
fölöttem ropog az éjben a tetőzet,
s az ajtóra ráhűl fehéren a dér.
Apám háttal ül az ágynak,
előtte lámpa, fazakal,
ó, ezt a képet már hányszor láttam
és hordtam mindig magammal.
Így a fényben még hatalmasabb lett,
az árnyéka föl a gerendáig ért.
Nézem, hogy kíséri minden mozdulatát,
s kinn szél rázza a hánytorgó zsalut.
Itt fekszem újra gyermekként,
és bátor szeretnék lenni, mint gyermekkoromban,
mikor nem féltem a havas éjtől,
ha tudtam, apám velem van;
hinni szeretném, hogy mindentől megvéd,
s megbújni huncutul a lábija megett,
hinni szeretném, hogy ő a legigazabb,
s hogy szavára adnak az emberek –
hinni szeretnék még jobban, mint gyermekkoromban.
Az ingaóra zengve kettőt kongat,
a korong megáll, apám törli a kezét,
a lámpa lángját jó mélyre húzza,
vetkőzik az ágy szélén, még mormol valamit:
imádkozik. A székeken a levetett ruhák,
mint foszlott kertek, úgy hevernek.
Hallgatózom: a falu felett, mint kárvallottak,

sírnak a szelek. Az ajtóra egyre gyűl a dér,
s a macska motoz valamivel,
az ablakhoz havat csap a szél,
kinn zúg a balladás, téli éjjel.

BIZONYOSSÁG

*Ha az értelem alszik,
előjönnek a szörnyek.
(Goya)*

Túl már annyi álmon,
a számonkérő kék-tűz látomáson,
melyet föl csak a zene idézhet,
az értelem el sem aludt,
de megjöttek a szörnyek!
Hogy suhannak,
hogy köröznek...
mint ónnal rajzolt fürgeteg,
ott köröznek az ingatag,
máló szövetként szétszakadt
híg kékség alján,
s az ígéret, röptük után ezüst csík,
bódulességgel úgy beborít, mint az ígézet,
s az akarat, e hálóban megakadt vad,
föladva vergődését, túri
az idegen kéz érintéseit.
Rábízhatod magad.
Rábízhatod magad?
Higgy el mindent a meg nem született
szeretet nevében, hogy más út nincs,
az érintésre hunyd le szemed,
lazítsd meg görcsös idegedet,
fújd ki a lehúzott lángot, ha az boldogít,
hogy nem látod, mint keringenek elő
a Goya jósolta szörnyek emlékezetedből.

ZETE LÁNYOK BALLADÁJA

Ma éjjel a hegyek láncán
farkasorgiás az éjféli,
Szent András-nap titkot nyit a
sziporkázó csillagfénynél.
Vén Botházi járt csak erre,
két aranyért sántán tért meg,
kárörvendő kacagástól
napja kín lett, éje méreg.
Zete vára szép leánya,
adsz-e kincset, mennyit kérek?
– Ott a kád, s a csörgő szennyből
csillapíthatod az éhed.
Zete vára szép leánya,
gyere velem, légy a kincsem!
– Hogyha ilyen mélyre jöttél,
el nem vész egy szőke tincsem.
Még hívnám, de másra vár ő,
föld morajlik, kakas szólal,
menekülök, jaj, de gondom
ott marad a csoda lánnyal.
Meksántultam, lelkem sánta,
s ki rámnéz, a kincsre gondol,
nem is sejti, hogy egy lányért
hagytam álmaim valahol.

CSALA TORNYA

*Átellenben a híres humoródalmási
barlanggal emelkedik egy
sugármagas szikla, olyan sugár,
mint egy torony. Ennek a sziklá-
nak Csala tornya a neve.*

(Benedek Elek)

Vész vonult a Vargyas völgyén,
ijedelem-rengetegben
kavarogtak elveszetten
asszony, gyermek s a hadinép,
mikor őt, a legbátrabbat,
messzelátó bükkök fölé
szemnek küldték.

Ment magasra, magasabbra,
gyér fenyéren, tövis tépte,
lentről csupán várás védte,
százszor csúszott meg a lába,
ronggyá vált harisnyaszára,
tudta, lent minden szem örvény,
borzalom-sárkányát rejti
remény nélkül.

Ment magasra, magasabbra,
mintha visszaút se volna,
ment egy jó szó biztatásért,
kéken nyíló vágy-virágért,
könnyű lett, mint buborékgyöngy.
Körben a völgytenyér tárult,
„nincsen veszély”, kiáltotta,
s mint az égre dobott göröngy,
hajlott rá a zuhanásra!

SIMÓ ANTAL BALLADÁJA

Fukar Simó Antal talpig fehérségben
elindul ilyenkor a Kebeld vizén fel,
egy kicsit meghajlik, nagy, mint a gyertyánfák,
jámbor, mint a szentek, kik a földet járják.
Karján a kék erek átsütnek az ingen,
fején se sapka, se egy hajtincse nincsen,
átizzadt lájbija setétszínű zászló,
lábán a bocskora májvirág-kaszáló.
Nem indul pusztába sáskát enni másért,
magát se gyújtja fel póre igazáért.
Véli, tán aranyat érhet a beszéde,
rábólint tempósan minden lépésére.
Járja a csóvákat, vakköves mezsgyéket,
akaszt a nyakába csillagsúlyú ékszert.
Más tán nem is látja távozó rokonom,
nekem mint a pecsét, úgy ég homlokomon.

ÁLDOMÁS ELŐTT

Én azt tanultam,
mi két tetűnél többet ér,
azt ne dobjam el;
no, okosok,
mondjátok meg,
mit tegyek az életemmel.

LASSÚ TŰZÖN...

Lassú tűzön égetik a fazakat,
aki bírja, akármeddig mocskolhat,
úgyis este, ha a csendet nem állom...
kit keresnék, soha meg nem találom.

Azt mondják, hogy megvénültem hiába,
születésem az anyám is megbánta,
jót kacagok, hát erre mást mit mondjak?
– lassú tűzön égetik a fazakat.

Nincs nekem már semmi bajom senkivel,
az Isten is azt szereti, akit ver,
ez a világ úgy lett könnyű, ahogy él,
méregkútból feledni ne merítsél.

1955-BEN

Jaj, de nagy a házam,
egy ország a házam,
házam, mint az álom,
Vásárhelynek
minden parkját
sorra végighálom.
De ha leszek,
ki nem voltam,
elférek egy dióhéjban,
akkor minden park-úr,
rendőr
virágot szedhet szívemről.

ELINDULTUNK

*Melyben a költő tutajfákhoz
hasonlítja társait*

Elindultunk, mint a rönkök,
levágottan visz az ár.
Gátokról ha mélybe hullunk,
mocskos hab a mélybe zár.

Az örvény, ha mélybe leránt,
jégbe fagyunk, mindegy már,
reánk örök vasfogakkal,
a lét zúgó malma vár.

Havasokon, honnan jöttünk,
már csak bús csonkunk maradt,
zúgó éjben szél csodálja
a roskadó ravatalt.

Fosztott sziklák kőszeméből
forrás buggyan: könnypatak,
zokszót nem ejthet az ajka,
reánk vár ő hallgatag.

S a várásba beleószült
fönt a zszindelyes tető,
irtás szélén a kaliba
lassan önmagába dől.

Mi nem érzünk immár semmit,
fásult szívünk tovaring.
Mi csak úszunk ködben, éjben,
messze jutunk reggelig.

És ha reggel partot érünk,
testünkről hús pára száll.
Haldoklik a kelő nappal
a reménység-köd-király.

Mi már tudjuk: soha többé
nem látjuk a hegyeket,
és a féltve őrzött álmunk
ezüst köddel föllebeg.

FAGYBAN

Két napja, hogy fagy-rokonom
velem alszik a matracon,
s ezüstgalamb-leheletem
bajuszomra ül hidegen.

Három király, három fenyő
jönne melegével elő,
ropoghatna jókedvében
az áldatlan meleg Isten.

Így, mióta magam kosztján
vagyok elindult bojtorján,
téljuhom télbárányt ellett;
kűszöbön más át nem léphet,
kűszöbömből szögesdrót lett!

AZ ÁLOM...

Az álom egyre nehező,
kásás hó húzza az ágat,
így fagy rá a napjaimra
minden, mire nincs bocsánat.

Ki muzsikál legbelöl, hogy
így szikrázik kint a bánat,
jégborostyán-kópáncélban
minden, mire nincs bocsánat.

HA MÁR...

Ha már nem lépsz mérföldeket,
minek neked ez a csizma;
inged-gatyád vágd a szélbe,
borodat a föld beissza.

Tisztább léssz bárki fiánál,
kire szentek s barmok vártak,
nem jele, tanúja voltál
a fölröppentett csodának.

SZÖKÖTT A NAP...

Szökött a nap előlem,
barátságos nincsen
telepedett vállamra,
de hát bírtam, vittem.

Csodatavas volt körül,
első dörgés napja,
zápor sem volt, kék szemek
zuhogó panasza.

Semmi sem volt valódi,
percek sompihével
rejtegették, amit tőlük
soha senki kér el.

Akkor lehettem volna
gyenge utoljára,
akkor még a mindenségnek
megvolt a határa.

A FÉLELEM TÉRÍT...

A félelem térít, kerít, kerekít,
hogy ki középen van, észre sem veszi,
mint fogy körben a társa,
vagy inal szerteszt,
fejét leszegve tapos befelé,
vissza a nyáj védelmébe
 a mások hátán is.
Jaj, zivatarban összebújó búcsújárók,
a Dunától el, csillag után gyaloglók,
 háborús szekerek,
 jégre jutott vásárosok,
 csodalátók,
 falumbeliek.

1959 JANUÁRJÁBAN

Árnyékukat cipelik a tárgyak,
vergődik a fény a falakon,
társam hörög, vérrel fűtött mozdony,
bomlott tüdő sípját hallgatom.

Mielőtt az űrbe lendül lelke,
teste, mint a húr, még megfeszül,
s reggelre a lámpa szalma-fénye
ajkain majd hűvös zöldre húl.

TANULSÁGUL

*...fenn salétromos menny ragyog.
(Kormos István)*

Bizony, az járja meg jobban,
aki odaáll,
hess, ne billegj a vállamon,
leánykamadár.

Ki közülünk útnak indult,
sehova se ért,
adjátok meg ez egyszer a
kialkudott bért.
A föld – ez a lapos csajka –
tomporát veri,
árpakását tetézzetek
szép szóval neki.
Égi órnek gyöngy e játék,
hogyha élsz vele,
szemed szögén vétekháló
kétes öröme.

Bizony, az járja meg jobban,
aki odaáll,
hess, ne billegj a vállamon,
leánykamadár.

ÖNARCKÉP HELYETT

*Halálom a hatalom,
ha még el nem késtem,
időzitem pontosan,
értelmetlenségben.*

(Ismeretlen költő)

Ó, nem álarcom,
mit itt mosolyogva
csokrozok a
torzult szemre, orra,
a hegekre,
mik lassanként teremtek,
hisz Ádámmal engem is
szépnek teremtettek.
Mióta vonal lett
a megránduló száj,
a félelem nemcsak
Munch-módra kiabál,
riadt lángú gyertya lesz
a homlokra futó szem,
borzalma megeredt
vád a hiszekegyen,
hogy mi van, hogy mi van,
lehetne másként,
igéből még telne is,
hitből volt a szükség.
Mint vércse a kaszálót,
körzi a ceruza,
finom hálójával
kutat fontoskodva,
még töretlen oldalt,
hajló homlokot;
sánca fala bedőlt,

ki tudja, mi volt ott.
S a többi már csak fintor,
mint út nélkül a nyárfák;
ötven év fércelte,
ki ne találhassák.

TÖKVIRÁG

*Ezt az egyetlenegy helyet,
de ezt azután megszerezted...
(Pilinszky János)*

Tökvirág a szemétdombon,
itt virulni lett a dolgom
sárga kedvvel, hitetlenül,
sorsomon egy század derül.

Gizgazok köz lettem csillag,
boldogok, kik szférát laknak,
fintorán szabad szavaknak
szögesdrótra nem akadnak.

PRÓBÁLNÁD MEG...

Próbálnád meg: tömören
sírni, mikor vernek,
intsél fügét huncutul
pikás keresőnek!

Lesz hozzá majd koszorú,
lánctalpas igazság,
kéretlen táncoltat a
vőfélykedő ország.

Fönn ne akadj ennyi jón,
mi veled teljesült!
Vagy: szemérmes szemetes,
szellemi menekült.

FUT A FELHŐ...

Fut a felhő, fut a ló,
fut az ember, ha ütik,
páva költött szívedben,
felfalják a tetveid.

Fut az ember, ha ütik,
kinek mondja igazát,
méregkút a két szemed,
elfordul, ki belelát.

Kinek mondja igazát,
hogyha a bál annyi csak,
amit sajnálat nélkül
akármikor odahagy.

Kinek mondja igazát?
Fut a felhő, fut a ló,
ne hidd, hogy a hiányod
lehetne még szószóló.

VISSZA-VÁSÁR

Uram, vidd a lovad,
fáradt fehér paripád,
láttad, hogy táncolt nyúggel a lábán,
s nem várhatott reám!

A testét hányszor kiverte a tajték,
szárnya elhullt a tapodástól
(be szép volt a szárnyas csikó),
nem falhat hőttszén abrakából.

Uram, vidd a lovad,
vessen az előleg,
milyen átok az élethez
igást venni tőled.

1993 TAVASZÁN

Csöndmadár a csöndmadár,
sose rebben, sose száll,
társa nincs, hol fészket rak,
ott a mennybolt beszakadt.

Miért ez a fényes este?
Ma az öröm kényes páva,
úgy kerüli házad táját,
mintha üszkös erdőt járna.

Tulipán az özvegyasszony,
se szára, se levele,
citera fullad a vízbe,
magányával úgy tele.

Csöndmadár a csöndmadár,
sose rebben, sose száll,
társa nincs, hol fészket rak,
ott a mennybolt beszakad.

CSODA ELŐTT

Ló s a részeg addig megyen...
Megvédetve hazajut.
El ne feledd csoda előtt
Kulcsra zárni a kaput.
Ló s a részeg úttalan is
Addig megyen, hazajut.
Most már késő csoda előtt
Kulcsra zárni a kaput.

SIRATÓ

Nagy utakat járó,
téli, nyári fázó,
kacagása harmatában
szomjan bőrig ázó
legény volt,
vult, ki úgy tartotta,
kőkények rokona,
kakukkvirág kék harangját
két szemében hordta.
Jó, hogy tudnak ennyit
Tószegi Imréről,
mikor elment, részeg csillag
kacagott az égről.

SZÁMADÁSNÁL

Török Samunak

Te egyetlen komám,
dér ütötte arcod,
meddő gond-sereged
akármerre hajtod,
magunkfajta télbe
ősz nélkül jutunk el,
pergünk idő-szélben
levél-seregekkel.
Azután szétosztjuk
magunkat napokra,
két peták a mérték,
nem kerülünk sokba,
azt hittük, drágább lesz,
amikor elkezdtük,
s akáchavazással
szétszórtuk a kedvünk.

MÉRT KÖRÖZTÖK

Mért köröztök,
golya-janicsárok,
kacagó zöldküllők,
megint mit vétettem?
Aszúribiszkétől
részeg sárgarigók,
mit akartok velem,
kegyetlen a nyárvég
s nagyon reménytelen...
Kert végén a meggyfa
nehéz vörös foltja
lázasan föl kacag.
Mért érlelted, Uram,
ennyire fanyarra
bíborló boromat.

OSTORHOZ

Nem ostoroz a próféta,
ki nem tudja, azért mondja,
aki hallgat, azért hallgat,
vékára tett fogadalmat,
hogy úgy rejtőzik alája.
Ez legyen a koronája.
Nagyobb csendben hogy lehetne
esküdni a szívre, szemre?
Ha mondjuk is, nem oszt, szoroz,
fonjunk csapót az ostorhoz.

FARSANG VÉGE

Látod, hogy a békességed
tükörnek is vékony kéreg,
kölsönnapod világánál
vedd észre, hogy jégen jártál,
csoda volt, de maradj észnél,
csorba a tál, három a tánc,
csorba a tál, három a tánc,
féltedben már nem kiabálsz,
harangszót tép a fuvatag,
ünnepek nem bódítanak,
szemed szürkület-lélekre lát
túrja ki-ki hóhalálát,
csorba a tál, három a tánc,
félelmedben mért kiabálsz,
foltoznád az eget kékkel,
aki keres, úgysem ér el,
kössél utat nyírfagallyal,
hóban elmaradt nyomoddal,
hidd, még egyszer végigjárod,
s jégbe fagy a látomásod.

DECEMBERI LÁMPAFÉNYNÉL

Szép volt, Isten volt.

Egy volt a világ.

(Szabó Lőrinc)

Apám sokszor hajnalig olvasott,
anyám sírt vagy veszekedett,
a szópatak megáradt a gúnytól
– mint csendes eső, hull az emlékezet –.
Most is látom a hunyorgó fényben,
hogyan lapoz át roppant könyveket.
A fűtőbe ilyenkor
nagy csutakot tettünk,
gondolkodva pattogott a tűz.
Nekem úgy tűnt, hogy az elszökő fény
a padlóra lágerkertet tűz,
a polcokon a sorba álló kancsók
szürkeségbe fáradt katonák,
s a villó fénytől egy-egy pillanatra,
mint a manók, úgy szökdösnek
egymás hátán át.
Apám olvasott, későre járt,
anyám csúfolta – mért nem mentél papnak –,
apám akkor nagyon szomorú volt,
és ránézett a jégvirágos ablak.

Ó, GYÖNYÖRŰ

(Salcea, 1961)

Ó, gyönyörű szép karácsonyi éj,
Csillagokat gyűjt a földi kátrány,
Négy arasszal homlokom felett
Villanykörte s gyűrűző szivárvány.

Vagyok, Uram, kétméter magasban,
Papjaid s a vaságysor felett,
Ők fújják az üdvözítő zsoldárt,
Én kérdezlek. Van-e felelet?

Én, Uram, félek a szenvedéstől,
S kínnal győződ vesém, derekam,
Többet ér egy boldogtalan boldog,
Ha kezedbe megadnám magam.

Hálám? Miért? Ezt ki érdemelte?
A három barát lent az éneké,
S elúszom a horkoló barakkal,
Valamerre Betlehem felé.

SUGORÁN*

*Itt ők vannak tömött sorokban...
(Ismeretlen költő)*

Elárvult,
Ne ámulj,
Deres csillag a gyom.
Szederinda akaszzkodik,
S nem az irgalom.
Iromba műkövön
Ezüstös csiganyom,
Rangokra bólintok
Nagy hallgatagon.
Mogyoró, gyertyánfa,
Vércseppes berkenye,
Szellővel apolgat
Valaki tenyere.
Hallgasd, hogy mért zizeg
Az omló hózene,
Jobb nem emlékezni
Semmire, semmire.

* Sugora – Korond egyik temetője. Eredetileg Sugó orra.

TARTALOMJEGYZÉK

Ballada a békességről	5
Az anyám tánca	6
Nem tudom...	7
Augusztus végén	9
E se tánc?	10
Tavaszi felé	11
Topogj, Kati!...	12
Idegenül	13
Virágozó lányok	14
Bölcső	15
Zörög a szél...	16
T. S. emlékére	18
Fényimádók	19
Farkasének-ballada	20
Talán csak én	21
Ballada a szilveszterről	22
Rapsóné szoknyája	23
Csárdás	25
Elmentél	26
Hó alatt	27
Így	28
Megbékélve	29
Virághullás-ballada	30
Meglelted	32
Kerülj el	33
Anyám hatvanadik évére	34
A versek aztán idegenek lesznek	35
Etetőhely	36
Cseréppé égetett	37
Álomjáró	38
Köves földek	39
Apáczai hazajön	40
Korai tél	41

Appolinaire-t dúdolva	42
Gyöngyöm asszony	43
Mondóka	44
Várakozva	45
Ígéretre	46
Dal	47
Mint a kútba	48
Amóbák	49
Lakodalmas	50
Álmatlanul	52
Találkozások	53
Csak	55
Juhok	56
Most	57
Szolnay	58
Medvetánc-képem alá	59
Variáció egy Apollinaire-versre	60
November	61
Ez az erdő	62
Világos után	63
Bódulva...	64
Tószeg	65
Nem igaz...	66
Keringve	67
Őszi erdőn	68
Asszonynépen...	69
Tanácsos...	70
Noé bárkája	71
Mikor az asszonyok...	73
Aztán...	74
Ballada november-éjszakáról	75
Ahogy...	77
Házbontásnál	78
E völgy	79
Szárazvillámlás	80
1991 októberében	81

Mikor a katonák...	82
Havazásban	83
Két néném...	84
Karácsony van...	85
Partraszállás	86
Erdőirtás	87
Karácsonyfák éneke	88
Nem ússza meg...	89
Képek Dobrudzsából I.	90
Képek Dobrudzsából II.	91
Csak menj!	92
Havazásban a csíki állomáson	93
Parafrázis	95
Tehenünk	96
Mentünk...	97
Köszedés	98
Farsangkor	99
Éjfél körül	100
Bizonyosság	102
Zete lányok balladája	103
Csala tornya	104
Simó Antal balladája	105
Áldomás előtt	106
Lassú tűzön...	107
1955-ben	108
Elindultunk	109
Fagyban	111
Az álom...	112
Ha már...	113
Szökött a nap...	114
A félelem terít...	115
1959 januárjában	116
Tanulságul	117
Önarckép helyett	118
Tökvirág	120
Próbálnád meg...	121

Fut a felhő...	122
Vissza-vásár	123
1993 tavaszán	124
Csoda előtt	125
Sírató	126
Számadásnál	127
Mért köröztök	128
Ostorhoz	129
Farsang vége	130
Decemberi lámpafénynél	131
Ó, gyönyörű	132
Sugorán	133

A Székely Könyvtár előfizetőinek névsora

Anghel Anna – Csíkmindszent
Antal Orsolya – Székelyudvarhely
Apáczai Csere János Pedagógusok Háza – Csíkszereda
Arany János Általános Iskola – Csíkszentimre
Bagoly Zsolt – Székelybós
Balázs Bécsi Zsolt – Csíkszereda
Balázs Hegedüs Ida – Csíkszentlélek
Balázs Renáta – Kászon
Bálint Ferenc – Kolozsvár
Bálint Szilárd – Székelyudvarhely
Balogh Brigitta – Nagyvárad
Bán Dalma – Nyárádremete
Barabási Albert László – Boston
Barabás Ildikó – Sepsiszentgyörgy
Benedek Zoltán – Csíkszentkirály
Benkő Levente – Kolozsvár
Bereczki Kovács Balázs – Csíkbánkfalva
Berszán Lajos – Gyimesfelsőlok
Biró Attila – Csíkszentkirály
Biró Levente Tibor – Kézdivásárhely
Bod Péter Megyei Könyvtár – Sepsiszentgyörgy
Bokor Botond – Fenyéd
Borboly Csaba – Csíkszereda
Borcsa Hanna – Budapest
Bors Ferenc – Csíkszentkirály
Bölöni Ildikó – Székelyudvarhely
Böjte József – Csíkszentkirály
Burus Anikó – Csíkszereda
Burus Borbála – Csíkcsonomortán
Butyka Andrea – Tusnád
Csiszer András – Csíkszentkirály
Csiszer Elemér – Csíkszentkirály
Cseke András – Csíkszentmárton
Czine Zsolt Attila – Sepsiszentgyörgy
Czoppelt Julianna – Kovászna
Cseh Csaba – Csíkszentsimon
Csíki Dénes – Marosvásárhely
Csúcs Mária – Csíkszereda
Daczó Katalin – Szépvíz
Dán Károly – Budapest
Dávid Katalin – Székelyudvarhely
Deák Csaba – Székelyudvarhely

Demeter Anna Sára – Kolozsvár
Dénes Brigitta – Brassó
Dénes Domokos – Csíkszereda
Dénes László – Nagyvárad
Dobos Sándor – Nagyvárad
Domokos Zoltán – Gyergyócsomafalva
Egyed Csaba – Lövete
Egyed József – Lövete
Elekes Béla Ernő – Csíkszereda
Dr. Elek Sándor – Miskolc
Fábián Helén – Kézdivásárhely
Farkas Árpád – Sepsiszentgyörgy
Dr. Fazekas Márta – Washington
Fejér András – Bromma
Fekete Béla – Budapest
Ferenczes István – Csíkszereda
Ferencz Éva – Kézdivásárhely
Ferencz S. Katalin – Csíkpálfalva
Ficzere Béla – Budapest
Floud Impex Srl – Csíkszereda
Fülöp Török Réka – Kézdivásárhely
Gábor László – Csíkszereda
Gál Zoltán – Gagy
Gálfalvi György – Marosvásárhely
Gáll Levente – Csíkmadaras
Gergely Anna – Csíkszentmárton
Gergely Orsolya – Csíkszereda
Görbe Katalin – Gyergyóújfalu
György Réka – Pozsony
Dr. Györfi Sándor – Csíkcsicsó
Dr. Györfi Sándor – Csíkszereda
Heidenhoffer Ilona Csilla – Érmihályfalva
Horváth Péter – Győr
Ilia Mihály – Tápé
Illyés Angéla – Szentegyháza
Incze Csaba – Csíkszereda
Dr. Iszlai Sándor – Berettyóújfalu
János Julianna – Csíkszereda
Jánosi Csaba – Csíkszereda
Juhász B. Tünde – Csíkszereda
Jurcsák Levente – Csíkszentkirály
Kádár Gabriella – Temesvár
Kájoni János Megyei Könyvtár – Csíkszereda
Kajtár Csaba – Csíkdánfalva
Karácsonyi Zsolt – Kolozsvár
Kató Katalin – Algyógy
Kecskés Emőke – Székelykeresztúr

Kemény János Elméleti Líceum – Maroshévíz
Kerekes Ákos – Nagyenyed
Kerestély Zsolt – Székelyudvarhely
Kirják Attila – New York
Kiss Boróka – Börvely
Kiss Magdolna – Temesvár
Kocsis Erika – Csíkbánkfalva
Kóka Emília – Csíkszentmárton
Msgr. Kovács Gergely – Róma
Kolcsár Géza – Gyergyószárhegy
Kosztai Csaba – Csíkszereda
Kovács Ágnes – Székelyudvarhely
Kovács Irén – Székelyszáldobos
Kovács Sándor Levente – Csíkszentmárton
Községi Könyvtár – Bögöz
Községi Könyvtár – Csíkszentdomokos
Községi Könyvtár – Csíkszentmárton
Községi Könyvtár – Gyergyócsomafalva
Krizsa János Általános Iskola – Kápolnás
Kurkó Árpád – Csíkszereda
Dr. László Ilona – Marosvásárhely
Lázár Júlia – Csíkszentdomokos
Lehoczky Ferenc – Sepsiszentgyörgy
Lezsák Sándor – Budapest
Magyarország Főkonzulátusa – Csíkszereda
Major Lehel – Székelykeresztúr
Markó Balázs – Marosszentanna
Márkos Katalin – Csíkszereda
Márton László Szilárd – Gyergyócsomafalva
Mirk László – Csíkszereda
Minier Gábor – Gyergyószentmiklós
Murányi László – Székelyudvarhely
Muszka Balázs – Szépvíz
Dr. Nagy Béla – Székelyudvarhely
Nagy Benedek – Csíkszereda
Oláh Zoltán – Gyergyószentmiklós
Páll Emil – Csíkszereda
Pálosi Réka Zsófia – Csíkszereda
Pál Zsuzsanna – Csíkszentmárton
Péter Ádám – Connecticut
Péter Zsuzsa – Csíkszereda
Peti Rozália – Marosvásárhely
Petőfi Sándor Iskolaközpont – Csíkdánfalva
Petres Sándor – Csíkszereda
Polgármesteri Hivatal – Balánbánya
Polgármesteri Hivatal – Csíkcsicsó
Polgármesteri Hivatal – Csíkdánfalva

Polgármesteri Hivatal – Csíkkarcfalva
Polgármesteri Hivatal – Csíkmadaras
Polgármesteri Hivatal – Csíkrákos
Polgármesteri Hivatal – Csíkszentdomokos
Polgármesteri Hivatal – Csíkszentgyörgy
Polgármesteri Hivatal – Csíkszentimre
Polgármesteri Hivatal – Csíkszentkirály
Polgármesteri Hivatal – Csíkszenttamás
Polgármesteri Hivatal – Madéfalva
Polgármesteri Hivatal – Szépvíz
Póra Bence – Csíkszereda
Dr. Puskás Attila – Marosvásárhely
Pünkösti Piroska – Sepsiszentgyörgy
Ravaszné Ernő – Csíkszentkirály
Rogranex KFT – Csíkszereda
Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége – Csíkszereda
Russu Bors Tibor – Csíkszentkirály
Siegel Mária – München
Simai László – Veszprém
Simon Viola – Csíkszereda
Szabó Béla Attila – Madéfalva
Szabó Éva – Madéfalva
Szalai Attila Örs – Székelyudvarhely
Szálinger Balázs – Budapest
Szántó András – Csíkszereda
Szarka Gábor – Csíkszereda
Szabó Norbert – Sepsiszentgyörgy
Székely Árpád Levente – Csíkszentkirály
Székely Gyöngyvér – Homoródszentpéter
Székely Réka – Csíkszereda
Székely Zoltán – Csíkszereda
Szirbik Imre – Szentes
Szőke László – Gyergyószentmiklós
Szőnyi László – Budapest
Tánczos Ildikó – Csíkszentkirály
Tatár Zsuzsanna – Barót
Tiffán Zsolt – Villány
Tódor József Attila – Korond
Városi Könyvtár – Székelyudvarhely
Veres Enikő – Kolozsvár
Veress János – Kovászna
Veress László – Budapest
Víg Emese – Kolozsvár
Waum Péter – Székelyudvarhely

A Székely Könyvtár
sorozatban megjelent:

Székely népballadák

Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*

Tamási Áron: *Ábel a rengetegben*

Bözödi György: *Székely bánja*

Kányádi Sándor: *Válogatott versek*

Apor Péter: *Metamorphosis Transylvaniae*

Benedek Elek: *Székely népmesék*

Tamási Áron: *Ábel az országban*

Zsögödi Nagy Imre: *Följegyzések*

Farkas Árpád: *Válogatott versek*

Hermányi Dienes József: *Nagyenyedi Demokritus*

Tomcsa Sándor: *Válogatott írások*

Tamási Áron: *Ábel Amerikában*

Balázs Ferenc: *A rög alatt*

Király László: *Válogatott versek*

Székely népdalok

Kőváry László: *Székelyhonról*

Márton Áron: *Válogatott írások és beszédek*

Szabó Gyula: *Válogatott novellák*

Előkészületben:

Cserei Mihály: *Erdély története* (I–II. kötet)

Tompa László: *Válogatott versek*

Tamási Áron: *Válogatott novellák*

Vári Attila: *Volt egyszer egy város*

0039/2012

Kiadja a Hargita Kiadóhivatal
Csíkszereda, 2013
A kiadásért felel: Lövétei László,
A Hargita Kiadóhivatal igazgatója
www.szekelykonyvtar.ro

Készült a csíkszeredai Alutus Rt. nyomdájában
Felelős vezető: Hajdú Áron igazgató